

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGO ODJELJENJE

PREDMET NEDIĆ protiv CRNE GORE

(Predstavka br. 15612/10)

PRESUDA

STRAZBUR

10. oktobar 2017. godine

Ova presuda je pravosnažna ali može biti predmet redakcijske izmjene.

U predmetu Nedić protiv Crne Gore,

Evropski sud za ljudska prava (Drugo odjeljenje), na zasijedanju Komiteta u sastavu:

Valeriu Grițco, *predsjednik,*
Nebojša Vučinić,
Jon Fridrik Kjølbro, *sudije,*
i Hasan Bakırcı, *zamjenik registrara Odjeljenja,*

Nakon vijećanju na sjednici bez prisustva javnosti, održanoj 19. septembra 2017. godine,

donosi sljedeću presudu usvojenu tog dana:

POSTUPAK

1. Predmet je pokrenut predstavkom (br. 15612/10) protiv Crne Gore koja je podnijeta Sudu na osnovu člana 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: „Konvencija“) od strane državljanina Crne Gore, g-dina Borislava Nedića (u daljem tekstu: „podnosilac predstavke“), dana 8. marta 2010. godine.

2. Podnosioca predstavke je zastupao g-din D. Kavarić, advokat iz Podgorice. Vladu Crne Gore (u daljem tekstu: „Vlada“) je zastupala njihova zastupnica g-đa V. Pavličić.

3. Dana 3. decembra 2014. godine žalbe podnosioca predstavke u vezi dužine trajanja postupka su komunicirane Vladi.

4. Vlada je uložila prigovor na ispitivanje predstavke od strane Komiteta. Nakon razmatranja prigovora Vlade, Sud ih je odbacio.

ČINJENICE

OKOLNOSTI PREDMETA

5. Podnosilac predstavke je rođen 1950. godine i živi u Podgorici.

6. Dana 6. septembra 2003. godine podnosilac predstavke je podnio zahtjev Komisiji za restituciju nepokretnosti u Beranama tražeći restituciju imovine eksproprisane od njegovog oca 1969. godine.

7. Nakon usvajanja novog Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, 28. decembra 2005. godine, podnosilac predstavke je podnio drugi zahtjev novo-izabranoj Komisiji za povraćaj oduzetih imovinskih prava i obeštećenja, tražeći naknadu.

8. U 2008. godini sve komisije za povraćaj oduzetih imovinskih prava i obeštećenje su objedinjene u tri regionalne Komisije u Baru, Bijelom Polju i

Podgorici. Na osnovu lokacije eksproprisanog zemljišta, žalba podnosioca predstavke je dodijeljena Komisiji u Bijelom Polju (u daljem tekstu: „Komisija“).

9. Dana 19. februara 2009. godine podnosilac predstavke je tražio mišljenje nezavisnog vještaka u vezi eksproprisanog zemljišta.

10. Dana 21. jula 2009. godine Komisiija je takođe tražila izvještaj o procjeni eksproprisanog zemljišta. Izvještaj je podnijet Komisiji 24. jula 2009. godine.

11. Zbog neaktivnosti Komisije 4. septembra 2009. godine podnosilac predstavke je uložio žalbu zbog ćutanja administracije Komisiji za žalbe u postupku za povraćaj imovinskog prava ili obeštećenja.

12. Dana 23. oktobra 2009. godine i 5. decembra 2013. godine, podnosilac predstavke je podnio žalbu Ministarstvu finansija i Upravnom sudu zbog ćutanja administracije u odnosu na Komisiju za žalbe.

13. Dana 24. decembra 2013. godine Komisija za žalbe je urgirala Komisiji da donese odluku o zahtjevu podnosioca predstavke u roku od 30 dana.

14. Dana 13. oktobra 2014. godine Komisija je odlučila protiv podnosioca predstavke.

15. Dana 23. decembra 2014. godine Komisija za žalbe je po žalbi potvrdila ovu odluku.

16. Podnosilac predstavke je pokrenuo postupak pred Upravnim sudom tražeći naknadu.

17. Dana 17. aprila 2015. godine Upravni sud je odbacio zahtjev podnosioca predstavke kao neosnovan. Ova odluka je uručena podnosiocu predstavke 23. aprila 2015. godine.

18. Dana 23. juna 2015. godine podnosilac predstavke je podnio ustavnu žalbu. Dana 24. jula 2015. godine Ustavni sud je odbacio njegovu žalbu zbog neodgovarajućeg iscrpljivanja drugih dostupnih domaćih pravnih ljekova. Ustavni sud je zauzeo stav da je podnosilac predstavke prvo trebao da iskoristi zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 6 STAV 1 KONVENCIJE

19. Podnosilac predstavke se žalio da dužina trajanja građanskih postupaka u konkretnom predmetu nije bila u skladu sa zahtjevom “razumnog vremena” sadržanom u članu 6 stav 1 Konvencije, u kojem je navedeno kako slijedi:

> “Tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ... svako ima pravo na ... suđenje u razumnom roku pred ...sudom...”

A. Prihvatljivost

20. Vlada je tvrdila da podnosilac predstavke nije iskoristio sve dostupne domaće pravne ljekove.

21. Podnosilac predstavke je tvrdio da je postupio u skladu sa zahtjevom za iscrpljivanje ljekova.

22. Sud primjećuje da u vremenu kada je predmetna predstavka podnijeta, u Crnoj Gori nije bilo djelotvornh pravnih ljekova u vezi dužine trajanja postupka. Konkretno, kontrolni zahtjev je postao djelotvoran od 4. septembra 2013. godine (vidjeti *Vukelić protiv Crne Gore*, br. 58258/09, 4. jun 2013. godine, stav 85), tužba za pravično zadovoljenje je postala djelotvorna od 18. oktobra 2016. godine (vidjeti *Vučeljić protiv Crne Gore* (odl.), br. 59129/15, 18. oktobar 2016. godine, stav 30), dok je ustavna žalba postala djelotvorna od 20. marta 2015. godine (vidjeti *Siništaj i drugi protiv Crne Gore*, br. 1451/10 i 2 dr., 24. novembar 2015. godine, stav 123 i *Vučeljić protiv Crne Gore* (odl.), gore navedena, stav 31). Stoga, prigovor Vlade mora biti odbačen.

23. Sud primjećuje da žalba podnosioca predstavke nije očigledno neosnovana u smislu člana 35 stav 3 (a) Konvencije. Dalje primjećuje da nije neprihvatljiva po bilo kom drugom osnovu. Shodno tome, mora biti proglašena prihvatljivom.

B. Osnovanost

24. Podnosilac predstavke je potvrdio svoju žalbu, dok je Vlada tvrdila da nije bilo povrede člana 6 Konvencije.

25. Sud primjećuje da su postojala dva niza upravnih postupaka u ovom predmetu.

26. Sud je već utvrdio da kada prema domaćem zakonodavstvu podnosilac predstavke mora da iscrpi sve prethodne upravne postupke prije obraćanja sudu, postupak pred upravnim organima se uključuje kada se računa ukupna dužina postupka u svrhe člana 6 Konvencije (vidjeti, na primjer, *Pejčić protiv Srbije*, br. 34799/07, stav 68, 8. oktobar 2013. godine, i *Božić protiv Hrvatske*, br. 22457/02, stav 33, 29. jun 2006. godine).

27. Period koji treba uzeti u razmatranje, na osnovu prakse Suda, u upravnom postupku počinje ulaganjem žalbe podnosioca predstavke jer je tek tada započet „spor“ u smislu člana 6 stav 1 Konvencije (vidjeti, *inter alia*, *Pejčić protiv Srbije*, gore naveden, stav 69). U konkretnom predmetu ovaj period je počeo 4. septembra 2009. godine i okončan je 23. aprila 2015. godine (vidjeti gornje stavove 11 i 17).

28. Sud ponavlja da razumnost dužine trajanja postupka mora biti procijenjena u svijetlu okolnosti slučaja i u odnosu na sledeće kriterijume: složenost predmeta, ponašanje podnosioca predstavke i relevantnih organa,

kao i od kakvog je značaja predmet spora za podnosioca predstavke (vidjeti, među mnogim drugim, *Frydlender protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, stav 43, ECHR 2000-VII).

29. Sud ne smatra da je ovaj predmet toliko kompleksan da bi opravdao toliku dužinu trajanja postupka. Nadalje, ništa u spisima predmeta ne ukazuje da je prekomjerna dužina trajanja postupka izazvana ponašanjem podnosioca predstavke. Odlaganje je izazvano uglavnom zbog nepostupanja Komisije, pa se na osnovu toga prije svega može pripisati organima vlasti (vidjeti *Wierciszewska protiv Poljske*, br. 41431/98, 25. novembar 2003. godine stav 46).

30. Prilikom ispitivanja cjelokupnog materijala koji mu je podnijet i u smislu sudske prakse, Sud smatra da je, u odsustvu bilo kakvog opravdanja, dužina trajanja postupka duže od pet godina i četri mjeseca na jednom nivou nadležnosti, bila prekomjerna i nije ispunila zahtjev „razumnog vremena".

31. Shodno tome, bilo je povrede člana 6 stav 1.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

32. Podnosilac predstavke se dalje žalio da je povrijeđeno njegovo pravo na neometano uživanje imovine. Tom prilikom se pozvao na član 1 Protokola 1 u kojem je navedeno kako slijedi:

> "Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.
>
> Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korištenje imovine u skladu sa opštim interesima ili da bi obezbijedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni."

33. Vlada je osporila ovu žalbu tvrdeći da podnosilac predstavke nije iscrpio dostupne domaće pravne ljekove. Konkretno, tvrdila je da je, prije podnošenja predstavke Sudu, podnosilac predstavke trebao prvo da uloži zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke (vidjeti gornji stav 18).

34. Sud je već utvrdio da se navedeni zahtjev mora, u principu i kad god je dostupan, u skladu sa relevantnim procesnim pravilima smatrati djelotvornim pravnim lijekom u okviru člana 35 stav 1 Konvencije (vidjeti *Lakićević i drugi protiv Crne Gore i Srbije*, br. 27458/06, 37205/06, 37207/06 i 33604/07, stav 50, 13. decembar 2011. godine).

35. Stoga, prije podnošenja predstavke Sudu, podnosilac predstavke je trebao uložiti navedeni zahtjev. Shodno tome, njegova žalba na osnovu člana 1 Protokola 1 mora biti proglašena neprihvatljivom zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih ljekova i odbačena na osnovu člana 35 stavovi 3 i 4 Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

36. Član 41 Konvencije predviđa:

> "Kada Sud utvrdi prekršaj Konvencije ili protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo djelimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj strani."

A. Naknada štete

37. Podnosilac predstavke je tražio naknadu materijalne štete u iznosu od 166.775,00 eura i nematerijalne štete u iznosu od 5.000,00 eura.

38. Vlada je osporila ovaj zahtjev.

39. Sud ne nalazi bilo kakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; na osnovu toga odbacuje ovaj zahtjev. Ipak, po mišljenju Suda, jasno je da je podnosilac predstavke pretrpio izvjesnu nematerijalnu štetu nastalu zbog povrede njegovih prava zagarantovanih članom 6 Konvencije, a koja mu treba biti nadoknađena. Vršeći procjenu na jednakim osnovama kao što je predviđeno članom 41 Konvencije, Sud dodjeljuje podnosiocu predstavke iznos od 1.500,00 eura na ime nematerijalne štete, plus bilo koji troškovi koji mogu biti naplaćeni.

B. Troškovi postupka

40. Podnosilac predstavke je tražio 6.562,00 eura za troškove postupka nastale pred domaćim sudovima i pred Sudom.

41. Vlada je osporila ovaj zahtjev.

42. Uzimajući u razmatranje dokumenta koja je imao na raspolaganju i na osnovu sudske prakse, Sud smatra razumnim da dodijeli iznos od 500,00 eura za pokrivanje troškova pred Sudom.

C. Zatezna kamata

43. Sud smatra da je primjereno da kamatna stopa bude zasnovana na najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke uz dodatak od tri procenta poena.

IZ TIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

1. *Proglašava* žalbu na osnovu člana 6 Konvencije prihvatljivom;

2. *Proglašava* žalbu na osnovu člana 1 Protokola 1 neprihvatljivom;

3. *Utvrđuje* da je bilo povrede člana 6 stav 1 Konvencije;

4. *Utvrđuje*
   (a) da tužena država treba da plati podnosiocu predstavke, u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti ove presude, u skladu sa članom 44 stav 2 Konvencije, sljedeće iznose:
      (i) 1.500,00 (hiljadu i pet stotina eura), plus bilo koji porezi koji se mogu naplatiti podnosiocu predstavke, na ime nematerijalne štete;
      (ii) 500,00 (pet stotina eura), plus bilo koji porezi koji se mogu naplatiti podnosiocu predstavke, na ime troškova postupka;
   (b) da će se od dana isteka gore pomenuta tri mjeseca do dana isplate obračunavati kamata koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke uz dodatak od tri procenta poena;

5. *Odbija* ostatak žalbi podnosioca predstavke za pravičnim zadovoljenjem.

Sačinjeno na engleskom jeziku, u pisanoj formi, 10. oktobra 2017. godine, u skladu sa Pravilom 77 stavovi 2 i 3 Poslovnika Suda.

Hasan Bakırcı
zamjenik registrara

Valeriu Griţco
predsjednik